

останали въ тѣхъ отъ други политически общества, отъ други сфери, други културни, политически и вѣрски влияния, а често пѣти и отъ други национални основи. Затова и нѣкои области, дори сами, независимо отъ своитѣ господари, сж желяели да постигнатъ онова, за което сж радѣли тѣхнитѣ амбициозни феодални владѣтели, които винаги сж били готови да ослабятъ царската властъ и да заягчатъ своето влияние“.¹) Знае се, какво стана съ тая държава: разкжса се на дѣлове съ незазисими господари, като се отдѣли дори майката на слабия царъ съ своя земя. Въ десетъ години рухнало всичко, що бѣ съградилъ Душанъ. Западна Македония била грабната отъ Вѣлкашина, който се отетналъ отъ Уроша и въ 1366 г. въ Прилѣпъ се прогласилъ кралъ; източна Македония си за-пазилъ братъ му Углешъ, а сѣверна Македония съ Кюстен-дилъ си задържали Дѣяновци. Турцитѣ слѣдъ 1371 г. едно по друго турнаха ржка на областитѣ на тая Македония и я държаха до 1912 г.

Отъ изложеното се вижда, че Македония е могла да се поддаде на сръбско влияние главно докато тя е била здраво подъ централната сръбска държава, когато македонскитѣ крѣ-пости, градове и села сж могли да се засиятъ съ сръбски гарнизони и прѣселенци, монастиритѣ да се умножатъ съ сръбско монашество. Това врѣме е било твърдѣ кжсо за по-вечето крайща, а слѣдъ Душана († 1355) вече не сж ста-вали никакви прѣселения отъ коренна Сърбия въ Македония, защото двѣтѣ области били не само въ ржцѣтѣ на отдѣлни владѣтели, но дори македонскитѣ князе били вражески на-строени срѣщу коренно сръбскитѣ земи.²) Сръбскитѣ колонии, каквито имало вѣроятно въ Скопѣе, който билъ и прѣсто-ленъ градъ, въ Беръ,³) Кратово⁴) и др., били прѣтопени въ

¹) Историја српскога народа. 2-о издање. Београд 1910, стр. 142—143.

²) Документи, № 38, 39.

³) Въ градоветѣ на Македония сѣрбитѣ прашали не само гарнизони, но и сръбски прѣселенци. Така, за Беръ се знае, че Душанъ, като го прѣв-зелъ, прѣселилъ въ него не малко сѣрби (*οὐκ ὅλγοι Σερβαῖον*), между които имало, както казва Кантакузинъ (*Historia. Ed. Bonnæ, III, p. 120*), не само войници, но и велможи (*οὐ στρατιῶται μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν δυνατῶν*). Когато въ 1350 г. градътъ билъ прѣвзетъ отъ гърцитѣ, прѣдалъ се цѣлиятъ сръбски гарнизонъ, 1500 конника и една малка частъ нѣмски наемници. Сръбската колония и особено велможитѣ останали изпърво подъ гърцка властъ, но по-сетнѣ избѣгли въ Сърбия. Когато скоро слѣдъ Беръ билъ падналъ и Воденъ въ ржцѣтѣ на гърцитѣ, сръбската колония била изпждена отъ града (*Santa-suz. ibid., III, 129*).

⁴) Въ Кратово имало сръбска колония, главно чиновничество, около требърнитѣ и оловни рудници. По-късно тамъ имало и малка дубровнишка сѣрговска колонийка.